

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputaciones
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

4. Vtrum in Sacramentis nouę legis requirantur verba consecratoria, an
vero concionatoria.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

quem significarentur verba quasi adiacentia ablutioni: per nomen autem, *Sacramentum*, nullo modo insinuat, adiacere magis verba ablutioni quam ablutionem verbis. Ideo diximus, per hanc vocem non significari verba de connotato, licet reuera sint forma, sed significari substantiæ ad modum per se stantis, sicut anima rationalis significatur per vocem *humanitas*, vt diximus.

SECTIO IV.

Vtrum in Sacramentis noue legis requirantur verba consecratoria, an verò concionatoria.

71. **H**is terminis explicant Hæretici nostri temporis, qualia sint verba Sacramentalia: dicunt enim, ea prout à nobis adhibentur, habere speciem Magiæ, quatenus super materiam profertur, ac si cum materia loqueremur; cum reuera non debeant profertur, nisi ad instruendum populum, & vt intelligant, quid ipso mysterio, vel Sacrameto significetur.
72. **C**onclusio certa, & Catholica est, verba illa esse verè consecratoria, nec adhiberi per modum concionis, sed tanquam habentia peculiarem efficaciam ad consecrandam materiam, & causandum effectum sacramentalem. De hac conclusione, quia res est, quæ ad Controversitas spectat, videri potest vltra alios Cardinalis Bellarm. *lib. 1. de Sacramentis in genere, cap. 19. & 20.* vbi latè, & optimè eam probat. Valent. *Valentia item in presenti disput. 3. quæst. 1. punct. 2.*
- Probatio conclusiois.** Probatu breuiter; & quidem dupliciter potest ab Hæreticis ille error asseri. Primò si dicant, concionatoria verba adhiberi debere, ita vt sine illis adhibitis sacramentum non subsistat. Secundò si dicant, adhiberi debere, vt ritè, & debitè sacramentum ministretur; non tamen requiri essentialiter ad valorem sacramenti. Primò modo videntur loqui Caluinus, & Beza apud Bellarminum, & Valentiam vbi supra. Secundò modo explicant alij Sectarij. Hoc ergo supposito, contra primum modum facile arguere possumus ad hominem; quia si verba per modum concionis prolata requiruntur essentialiter ad valorem Sacramenti, iam ferè cum Catholicis conueniunt: & incidunt in eadem inconuenientia, quæ nobis opponebant, scilicet quod videamur magica verba adhibere. Magia enim non excusabitur ex eo, quod verba illa ad alios dirigantur, si tamen adhibeantur ritu illo superstizioso, tanquam essentialiter necessaria, & vt habentia vim, & efficaciam ad operandum effectum: imo frequenter peccatur peccato substitutionis, & veneficij, ex eo quod ex pacto cum Dæmone oporteat alium talibus, vel talibus verbis alloqui, quibus is ad amorè, vel alium affectum inclinatur; vbi licet illa verba profertur per modum colloquij; quia tamen adhibentur propter vim occultam, quam ex Dæmonis pacto habent ad effectum causandum, pertinent ad Magiam; ergo si verba concionatoria adhibentur à ministro vt essentialiter requisita ad effectum sacramenti, & vt habentia vim infallibilem ex pacto, & institutione Dei ad operationem, non minus habebunt speciem Magiæ, & superstitionis, quam si adhiberentur, vt consecratoria: imo hoc ipsum est formalissimè esse verba consecratoria, esse scilicet operatoria, seu effectiua; si enim ipsa verba exempli gratia: *Hoc est corpus meum*, prolata per modum concionis, habent vim infallibilem ponendi corpus Christi sub speciebus panis, quod sine illis verbis nullo modo poneretur, iam illa verba erunt verissimè consecratoria, cum reuera consecrent panem seu species panis, & ex materia profana reddant illam sacramentalem, quod est verissimè

consecrare: quod idem procedit de verbis aliorum sacramentorum. Contradicit ergo sibi Hæretici requirentes essentialiter talia verba ad valorem sacramenti, & ex alia parte negantes, esse verba consecratoria. Nec multum esset cum illis contendendum, si solum intenderent, quod illa verba profertur tanquam verba, quæ ad alios dirigimus, & quibus alios alloquimur: nam licet ad valorem sacramenti non requiratur, quod in actu secundo alij audiant, aut intelligant verba; posset tamen dici, quod verba de se & in actu primo dirigantur ad alios, & ita profertur, vt per se loquendo, & humano modo possint ab aliis audiri & intelligi; ideo enim debent esse verba humana & Idiomatis publici, & humani, quia sunt verba in ordine ad homines; vt constat ex forma sacramenti Baptismi, & Pœnitentiæ, quibus loquimur cum baptizato, & pœnitente, cum dicimus, *Ego te baptizo, Ego te absoluo*, &c. quod clariùs apparet in sacramento Matrimonij, vbi debent verba ab altero coniuge audiri, & intelligi tanquam ad ipsum directo, & in sacramento Ordinis: *accipe potestatem*, &c. & sic de aliis, non ergo recitatur super materiam quasi loquamur cum materia, sed loquimur cum aliis qui adfunt, vel possunt adesse, vt sanctificetur materia, atque ideo ex hoc capite, licet profertur ad instruendos alios, dum tamen habeant vim operandi, & consecrandi, nihil diceretur contrarium, & vltimè Ecclesiæ Catholice, neque ex hoc capite esset multum cum Hæreticis contendendum, nec vitaretur valor sacramenti, ex eo quod profertur verba animo concionandi, & instruendi plebem, dum tamen adfuit simul intentio efficax faciendi verum sacramentum, & profertur verba eo modo, qui ad valorem sacramenti requiritur.

73. **C**ontrouersia ergo debet esse cum illis Hæreticis, qui ita dicunt verba esse concionatoria, vt solum profertur ad instruendam plebem, atque adeo sine illis posse stare valorem sacramenti. Contra hos autem arguitur. Primò ex Scriptura, ex qua adiuncta simul Ecclesiæ traditione colligitur necessitas essentialis verborum; nam in sacramento Eucharistiæ Christus præcepit facere id, quod ipse fecit dicens, *Hoc facite in meam commemorationem*: ipse autem verbis consecratur sacramentum, dicens, *Hoc est corpus meum*. In Baptismo item præcepit illam formam, *In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti*: quam formam debere esse, per verba, & voces, vniuersa Ecclesia semper tenuit, sicut in sacramento Pœnitentiæ, & aliis. Secundò probatur ex Concilijs exigentibus verba tanquam necessaria ad valorem sacramenti, sufficit Florentinum in dicto decreto vniõis, vbi id expressè definitur.

74. **H**inc autem obiter colligitur, non profertur ea verba ad concionandum, sed ad consecrandum. Primò, quia in Scriptura nullum extat eiusmodi præceptum concionandi in sacramentorum administratione, nec verba illa appellantur concionatoria, sed consecratoria, vt primo ad Corinth. 10. *calix benedictionis, cui benedicimus* (hoc est, quem consecramus) *nonne communicatio sanguinis Christi est?* vbi sacerdos dicitur calicem consecrare, non autem aliter, nisi verbis suis, vt constat. Secundò Patres sic ea verba passim appellant consecrationem & inuocationem, Videantur Dionysius *lib. de Ecclesiast. Hier. cap. xli.* Iustinus in *Apologia ad Antoninum*, Basilii *lib. de Spiritu sancto, cap. 15.* Cyrillus *Cateches. 3.* Athanas. *serm. 3. contra Arianos circa medium*, Greg. Nyssenus *lib. de Baptismo Cyprianus* (vel quicumque est Auctor) *serm. de Baptismo Christi prope initium*. Ambros. *lib. 2. de sacramentis, cap. 5.* August. *lib. 3. de Baptismo contra Donatistas, c. 10. & lib. 5. c. 20.* quorum verba vide apud Bellarm.

Arguuntur
Hæretici con-
tradictionis.

Quomodo
verba possunt
esse conciona-
toria.

73.
Caput con-
trouersia.

Contra illos
primò argui-
tur ex Scri-
ptura.

Secundò ex
Concilio.

74.
Confirmatur
nostra opinio
primò ex Scri-
ptura.

1. Cor. 10.

Secundò ex
Patribus.

Dionysius.
Iustinus.
Basilii.
Cyrillus.
Athanas.
Greg. Nyss.
Ambros.
Augustin.

Irenaeus.
Augustin.

Bellarmin. ubi supra: quibus adde eundem Dionys. ubi sup. c. 7. p. 3. ubi de verbis, quibus fit Eucharistia, sic loquitur. At vero efficiens consecrationis precos fas non est scripto interpretari. Irenaeum lib. 4. c. 34. Qui est (inquit) terra panis percipiens invocationem Dei, tam non communis panis est, &c. Augustinus item lib. 20. contra Faustum, c. 13. Noster (inquit) panis, & calix certa consecratione mysticus fit nobis: & tract. 80. in Ioannem. Accedit verbum ad elementum, & fit sacramentum. ubi verbum efficac perinde est ac consecratorium.

75.
Tertio ratio-
ne, quia fru-
stra saepe fuerit
talis consecra-
tio. Quatio ab
Caluio.

Tertio, quia inutilis esset talis concio, cum nec esset utilis recipienti sacramentum, qui saepe est incapax percipiendi, qualis est infans, nec etiam esset utilis circumstantibus, qui saepe nulli sunt. Quarto forma Baptismi nihil praese fert concionis, cum sit invocatio Trinitatis, nec aliquid aliud adiungitur, quod fit concio. Vnde Caluinus in Commentario cap. 5. ad Ephesios, dicit, in Papatu nullam esse legitimam signorum observationem, quia nulla fit mysterii explicatio ad populum, qua sola facit, ut mortuum elementum incipiat esse sacramentum. Ceterum ipse Caluinus lib. 4. Institutionum, cap. 15. §. 16. negat rebaptizandos esse eos, qui apud Papistas fuerunt baptizati, nam eorum Baptismus validus est, ubi manifeste sibi contradicit, ut constat.

76.
Obicitio.
Augusti.

Obiiciunt Augustinum tract. 80. in Ioannem, ubi sic ait. Vnde ista tanta virtus aquae, ut corpus tangat, & cor abluat, nisi faciente verbo, non quia dicitur, sed quia creditur: nam & in ipso verbo aliud est sonus transiens, aliud virtus manens; hoc est, verbum fidei, quod predicans ait Apostolus, quia si confessus fueris in ore tuo, quia Dominus est Iesus, & crederis in corde tuo, quia Deus illum suscitavit a mortuis, salvus eris, &c. Vbi Augustinus videtur totam efficaciam verborum constituere in eo quod excitat ad fidem, quae fides sit proxima causa salutis, verba verò remota, seu mediata, quantum instrunt, & docent ad concipiendam fidem.

77.
Explicatur
locus Augu-
stini.

Omissis variis explanationibus, quae videri possunt apud Bellarminum & Vasquez locis citatis. Respondeo cum Bellarmino, qui optime huc Augustini locum tractat, Augustinum ibi proculdubio non loqui in sensu ab Haereticis intento. Primum, quia Caluinus, & alij sentiunt, ut vidimus, etiam sine concione validum esse Baptismum apud nostros collatum: Augustinus autem loquitur ibi de verbo, sine quo Baptismus non esset validus, de verbo (inquit) verbum, quid est aqua, nisi aqua? ergo non loquitur de concione, qua ablata, adhuc manet Baptismus. Secundum, quia Augustinus expressè dicit, verbum, de quo loquitur, esse consecrationem. Hoc (inquit) verbo, ut mundare possit, consecratur & Baptismus; quam vim habent in sententia ipsius illa verba, quibus invocantur Pater & Filius & Spiritus sanctus, ut constat ex lib. 3. de Baptismo contra Donatistas, c. 15. ubi illis verbis dicit concitari Baptismus. Tertio loquitur de verbo, quod accedit ad elementum; accedit (inquit) verbum ad elementum, & fit sacramentum. Concio autè apud Haereticos non accedit; sed longo intervallo praecedat, & postea subsequitur ablucio, quare esset impropria Augustini loquitio, si sent si quis diceret in sacramento Penitentiae, accedit confessio peccatorum ad absolucionem, & fit sacramentum. Quarto, quia certum est, ab Augustino non requiri fidem actualè ex parte illius, qui baptizatur, cum ibi supponat, paruulos nihil credentes posse validè baptizari; deinde nec requirit fidem actualem in conferente Baptismum, cum Baptismus ab infideli collatus cum intentione faciendi quae facit Ecclesia, sit validus, iuxta eundem August. Epist. 23. ad Bonifacium; ergo per illa verba, non quia dicitur, sed quia creditur, non intelligit, verba non referre ad valorem sacramenti, nisi media fide quam excitant.

78.
Tertia ratio.

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

Verus ergo sensus est, quod Augustinus sumpta occasione ex illis verbis Christi: iam vos mundi estis versus sensus Augustini. propter sermonem, quem locutus sum vobis, conatur ostendere efficaciam verbi diuini ad purificandum, & mundandum hominem, quod probat tum in verbis sacramentalibus, quae immediatè operantur, tum in verbis concionis, & exhortationis, quae mediatè operantur, excitando fidem, & compunctionem, &c. atque adeo adducit plura loca, in quibus non agitur de verbis consecratoris, sed concionis, quia illa loca probant assumptum quoad vnam saltem partem, sicut de verbis etiam concionatoris agebat Christus ibi; dum dixit, Vos mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis. Ceterum id etiam extendit ad verba sacramentalia, à quibus vim habent elementa ad mundandum. Addit verò, hoc fieri à verbo non quia dicitur, sed quia creditur: in quo non negat verba Baptismi operari sanctitatem, etiam si non detur fides actualis: sed dicit, hanc vim non competere verbis propter sonum materiale, quem habent, sed propter mysterium fidei, quod in sua significatione includitur, & exprimitur ratione cuius dicitur verbum fidei, hoc est, verbum continens fidem, qui sensus, quia non erat ita clarus, explicatus est statim ab Augustino declarando, in quo sensu dixisset, non quia dicitur, sed quia creditur. Nam & in ipso (inquit) verbo aliud est sonus transiens, aliud virtus manens, hoc est, verbum fidei, &c. fides enim aliquando sumitur pro actu quo credimus, aliquando pro re ipsa, quae credimus; & in hoc sensu verba Baptismi dicuntur verbum fidei, & operari, quia creduntur; hoc est, quia continent mysterium fidei nostrae, quod creditur, à qua continentia accipiunt virtutem operatiuam, & consecratiuam quae habent.

78.
Augustini.

79.
Obicitur se-
cundo.
Math. vi.
Respondetur.

Obiici etiam potest Matth. vi. docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti. Vbi videtur exigi verbum doctrinae ad sacramentum. Respondeo, facile requiri quidem ut debito modo conferatur; prius enim oportet catechizare, & instruere baptizandum, non tamen tunc, quando baptizari debet, tunc enim nulla requiritur instructio, aut doctrina. Sic etiam explicat Hieronymus ibi hunc locum. Ordo (inquit) praecipuus: inquit Apostolus, ut primum docerent omnes gentes: deinde fidei intingerent sacramentum, & post fidem, ac Baptisma, qua essent obseruanda praeciperent. Quod autem non requiratur tunc instructio, quando conferatur Baptismus, constat aperte ex verbis sequentibus, docentes eos sermare omnia, quaecumque mandauimus vobis, nemo enim dicit, requiri ad hoc, ut validè, vel ritè conferatur Baptismus, quod tunc fiat concio de omnibus praecipis, & eorum explicatione; solum enim requiritur, quod pastores ea omnia suo tempore praedicent, & doceant; ergo doctrina, quae ibi praexigitur, non requiritur tunc quado conferatur baptismus, sed tempore opportuno, quando catechizantur baptizandi.

Hieronym.

Quod non requiratur instructio quando conferatur Baptismus, constat ex eodem loco Matt.

80.
Tertia obicitio.
Hieron.
Ephes. 5.
Mens Hieronymi.

Tertio obiici potest Hieronymus qui verba illa Pauli ad Ephes. 5. mundans eam lauacro aquae in verbo vitae; intelligit de verbo doctrinae. Sed ipse Hieronymus fatetur, se non explicare in sensu literali, sed in sensu Tropologico; non de mundatione, quae fit per Baptismum, sed de illa, quae fit in singulis hominibus per vocationem, & praedicationem, quibus ad penitentiam excitantur, & conuertuntur.

SECTIO V.

An requirantur materia & forma determinata ex institutione Christi.

Conclusio Catholica est, sacramenta legis novae instituta esse à Christo, atque adeo materiam

81.
Conclusio.